

تسهیلات اعطایی به طرح‌های تعاونی منطبق
قانون تعاون به سه بخش عمده به شرح زیر
تقسیم می‌شود:

بخش کشاورزی:

مجموعاً ۹۲۵ طرح تعاونی کشاورزی در
سال ۱۳۷۲ متقاضی استفاده از تسهیلات
اعتباری در قالب تبصره ۳ قانون بودجه سال
۱۳۷۲ بوده‌اند. از این تعداد ۵۹۹ طرح توسط
کمیته‌های بند «د» استان‌ها با مجموع ۱۵۱
میلیارد ریال اعتبار تصویب گردیده است.
مشخصات طرح‌های مزبور به شرح جدول
شماره (۱) می‌باشد.

بررسی آماری بخش کشاورزی از نظر
سهمیه اعتبارات تبصره ۳ قانون بودجه سال
۱۳۷۲ نشان می‌دهد: در این بخش در
زمینه‌های دامپروری، مرغداری، پرورش ماهی
و میگو، زراعت، باغداری، آبیاری، صیادی و
زنبررداری ۹۲۵ شرکت تعاونی معادل ۵۳
درصد کل تعاونی‌ها تشکیل گردیده که از این
تعداد ۳۴۷ شرکت معادل ۳۷/۱۱ درصد در
نقاط محروم کشور به فعالیت اشتغال دارند.
شمار اعضای طرح‌های تعاونی کشاورزی
که از تسهیلات تبصره ۳ سال ۷۲ استفاده
نموده‌اند به ۲۱۴۳۸ نفر و تعداد شاغلین
غیرعضو به ۱۰۵۲۹ نفر می‌رسد که در
مجموع سطح اشتغال بخش کشاورزی در
حیطه فعالیت تعاون به ۳۱۹۶۷ نفر بالغ
می‌گردد.

مجموع تولیدات این بخش با عنایت به
ظرفیت‌های زیربسط قابل توجه است به
خصوص در گروه‌های مرغداری با
۱۱۵۳۵۳۴۰ قطعه و ۲۴ درصد سهم از کل
اعتبارات بخش کشاورزی، پرورش ماهی و
میگو با ۲۵۶۲ تن و ۳/۲۲ درصد، و
دامپروری با ۶۱۷۶۶ رأس و ۶/۲۸ درصد،
شاخص قابل ذکری برای فعالیت‌های این بخش
می‌باشد.

۲- بخش صنعت و معدن:

مجموعاً ۶۰۱ طرح تعاونی صنعتی و

عملکرد تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۲

در بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران

آموزشی، فرهنگی، فنی، علمی، تحقیقاتی،
صنعتی و کشاورزی و ایجاد تسهیلات لازم
جهت توسعه فعالیت‌های تعاونی‌ها در امور
تولیدی به اعطاء تسهیلات اعتباری برطبق
آئین‌نامه اجرایی تبصره ۳ با مشارکت
بانک‌های عامل و کمیته‌های بند «د» اقدام
نمود.

براین اساس و برابر جمع‌بندی
گزارش‌های واصله از استان‌ها، در سطح
کشور، ۱۹۰۰ طرح تعاونی برای استفاده از
اعتبارات تبصره ۳، مبلغ ۷۳۷ میلیارد ریال
تقاضای وام نمودند که این مبلغ معادل ۲۱۰
درصد سهمیه اعتبارات تبصره ۳ بخش تعاونی
می‌باشد. مجموع اعتبارات تصویبی در
کمیته‌های بند «د» برای تعداد ۱۴۹۶ طرح مبلغ
۳۴۴ میلیارد ریال یعنی برابر ۹۸/۳۰
درصد سهمیه اعتبارات بخش تعاونی بود.

شایان ذکر است باقی مانده اعتبارات بخش
تعاونی نیز توسط تعاونی‌های روستایی و آن
دسته از طرح‌های تعاونی تولیدی که در
روزهای پایانی سال ۱۳۷۲ به دلیل عدم
توجه اقتصادی و یا سایر مشکلات موجود
جایگزین گردیده‌اند، جذب شده است

از: اداره کل اقتصادی وزارت تعاون

براساس قانون بودجه سال ۱۳۷۲ کل
کشور، مبلغ ۳۵۰ میلیارد ریال تسهیلات
اعتباری، در قالب تبصره ۳ قانون بودجه در
اختیار بخش تعاونی کشور قرار داده شد، تا
برپایه سیاست‌های منطبق با قانون بخش تعاونی
اقتصاد جمهوری اسلامی ایران شامل: تأمین
شرایط و امکانات کار برای همه، به منظور
رسیدن به اشتغال کامل، قرار دادن وسایل کار
در اختیار کسانی که قادر به کارند ولی وسایل
کار ندارند، پیشگیری از تمرکز و تداول
ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص جهت
تحقق عدالت اجتماعی، توسعه و تحکیم
مشارکت و تعاون عمومی بین همه مردم در
بخش‌های صنعتی، کشاورزی و خدمات و بر
طبق طرح‌های مورد نیاز کشور و برابر
آئین‌نامه اجرایی تبصره ۳ در سه بخش مذکور
جذب گردد.

وزارت تعاون با توجه به وظایف و
اختیارات قانونی خود و به منظور کمک به
تاسیس و گسترش تعاونی‌ها با جلب مشارکت و
همکاری عموم مردم در زمینه فعالیت‌های

جدول شماره (۱) - مشخصات تعاونی‌های تشکیل شده در بخش کشاورزی

(ارام به میلیون ریال)

موضوع فعالیت	تعداد تعاونی		تعداد اعضا	تعداد شاغلین غیر عضو	ظرفیت تولید	وام تصویبی
	منطقه محروم	منطقه برخوردار				
دامپروری	۸۳	۶۷	۲۵۰۱	۱۰۱۳	۶۱۷۶۶	۲۱۹۶۸
مرغداری	۱۴۹	۲۵۳	۷۶۷۳	۳۷۸۰	۱۱۵۳۵۳۴۰ قطعه	۸۴۰۵۳
پرورش ماهی و میگو	۲۷	۱۳	۵۶۱	۴۱۴	۲۵۶۲	۱۱۶۰۵
زراعت، باغداری	۶۵	۲۲۸	۱۰۱۰۲	۴۶۳۴	۱۵۸۱۱ هکتار	۲۷۳۲۶
صیادی	۱۴	۲۲	۳۹۶	۶۰۴	۱۵۵۷۶	۶۱۸۰
زنبورداری	۹	۵	۱۰۵	۸۴	۷۷۰۰ کیلو	۵۷۳
جمع	۳۴۷	۵۸۸	۲۱۴۳۸	۱۰۵۲۹	-	۱۵۱۷۰۵

جدول شماره (۲) - مشخصات تعاونی‌های صنعتی و معدنی تشکیل شده در سال ۱۳۷۲

(ارام به میلیون ریال)

موضوع فعالیت	تعداد تعاونی		تعداد اعضا (نفر)	تعداد شاغلین غیر عضو (نفر)	ظرفیت تولید	وام تصویبی
	منطقه محروم	منطقه برخوردار				
صنایع غذایی	۲۹	۶۸	۱۵۵۲	۲۲۲۹	۱۴۵۴۵۰	۱۴۵۶۷
قطعات و ابزار	۵	۲۹	۳۶۰	۱۹۹۲	۴۰۰۶۱۱۲۹ عدد	۶۲۰۴
معدن	۱۷	۲۴	۵۰۰	۵۲۶	۱۷۵۷۸۸۲	۸۷۷۳
صنایع فلزی	۴	۸	۱۰۱	۱۵۵	۹۴۲۰	۲۸۱۵
صنایع شیمیایی	۷	۱۸	۱۹۸	۲۸۴	۱۸۵۶۶۲۵	۵۲۲۱
صنایع دستی	۲	۳	۴۴۱	۵۹۲	۹۰۱۲۲۰ عدد	۸۹۲
لوازم خانگی	۶	۱۵	۱۷۸	۶۱۲	۴۲۳۲	۲۷۲۶
ماشین آلات	۴	۱۴	۹۶۰	۲۸۸	۸۹۳۰۰۴ عدد	۲۶۲۲
فرش دستباف	۷	۲۶	۱۲۰۶۳	۹۸۹۵	۹۹۵۲۲ مترمربع	۲۰۱۲۲
سنگهای نما و تزئینی	۵۲	۵۳	۵۰۸۲	۱۲۱۱	۱۲۶۰۵۰۰ مترمربع	۱۶۷۰۴
صنایع نساجی	۱۷	۲۹	۴۸۰۲	۱۸۴۲	۸۲۹۵۰۰	۱۶۱۷۵
صنایع الکتریکی و الکترونیک	۳	۹	۸۴۴۹	۸۷۹	۱۹۰۱۴۰۰ عدد	۲۷۱۸
					۶۶۵۰	
					۱۴۹۷۵۰ دستگاه	
					۲۱۵۰۰۰۰۰ متر	
					کابل	
مصالح ساختمانی	۳۴	۲۸	۵۰۵	۸۸۶	۲۸۴۰۰۰ مترمربع	۱۰۶۰۸
					۲۵۲۰۰۰ مترمکعب	
					۱۱۸۰۶۰۶ تن	
					۱۶۸۲۰۰۰۰ قالب	
صنایع پلاستیک	۷	۱۶	۱۶۶	۲۸۴	۷۷۶۴	۲۷۲۰
					۵۰۰۰۰۰ جفت	
					۵۰۰۰۰۰ عدد	
					۶۰۰۰۰۰۰ متر	
شن و ماسه	۱۲	۲۲	۲۴۸	۴۲۲	۲۸۲۲۹۰۰ مترمکعب	۵۵۰۵
فرآورده‌های چوبی	۱	۹	۱۶۷۱	۱۰۱	۸۶۶۰۰۰	۷۲۵
جمع	۲۰۹	۲۹۲	۲۸۲۸۰	۲۲۶۰۱	-	۱۰۴۴۴۷

بخش تعاونی متقاضی استفاده از تسهیلات اعتباری بوده‌اند طبق جدول شماره (۲) تقسیم گردیده‌اند:

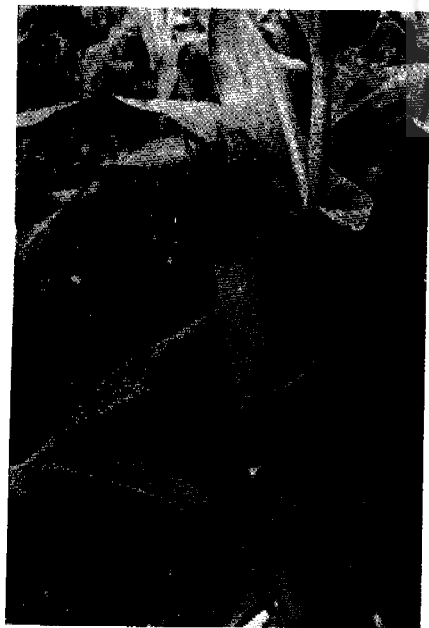
بررسی آماری بخش صنعت و معدن از سهمیه اعتبارات تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۲ مویده آن است که عملکرد این بخش در زمینه‌های: غذایی، قطعات و ابزار، معدن، فلزی، شیمیایی، دستی، لوازم خانگی، ماشین‌آلات، فرش دستباف، سنگهای نما و تزئینی، نساجی، الکتریکی و الکترونیک، مصالح ساختمانی، پلاستیک، شن و ماسه و فرآورده‌های چوبی با تعداد ۶۰۱ شرکت تعاونی معادل ۳۴ درصد کل تعاونی‌ها، از فعالیت نسبتاً مطلوبی برخوردار بوده که از این تعداد ۲۰۹ شرکت معادل ۳۵ درصد بخش صنعتی، در نقاط محروم کشور تأسیس شده‌اند.

شمار اعضای تعاونی‌های این بخش به ۳۸۳۸۰ نفر و تعداد شاغلین غیر عضو به ۲۲۶۰۱ نفر می‌رسد که در مجموع سهم اشتغال تعاونی‌های صنعتی و معدنی در سال ۱۳۷۲ به ۶۰۹۸۱ نفر بالغ می‌گردد.

مجموع تولیدات این بخش با توجه به ظرفیت‌های مربوط و در قیاس با سایر بخش‌های اقتصادی مطلوب به نظر می‌رسد، به ویژه که در گروه‌های صنایع غذایی، سنگهای

۴۴۸ طرح، توسط کمیته‌های بند «د» استان‌ها با مجموع ۱۰۴ میلیارد ریال اعتبار تصویب گردیده است. عمده طرح‌های صنعتی که در

معدنی در سال ۱۳۷۲ متقاضی استفاده از تسهیلات اعتباری در قالب تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۲ بودند که از این تعداد

جدول شماره (۳) - مشخصات تعاونی‌های خدماتی تشکیل شده در سال ۱۳۷۲

ارقام به میلیون ریال

موضوع فعالیت	تعداد تعاونی		جمع	تعداد اعضا	تعداد شاغلین غیر عضو	ظرفیت تولید	وام تصویبی
	منطقه محروم	منطقه برخوردار					
هنری	-	۱۳	۱۳	۹۳	۱۵۳	فیلم و امور هنری	۳۴۸۰
آموزشی	-	۱۵	۱۵	۳۰۹۳	۳۱۵۸	امور آموزشی	۳۱۰۲
آرد و نان	۶	۱۶	۲۲	۱۸۲۵	۱۱۱۰	تن ۱۳۰۳۹۸	۱۰۴۵۸
مدرسه غیرانتفاعی	۱	۳۹	۴۰	۲۹۱	۵۰۰	۶۳۰۸ نفر	۶۳۳۴
چاپ و نشر	-	۱۹	۱۹	۷۸۸	۱۶۴	۷۸۷۴۵۰۰	۵۲۱۲
پزشکی	۱	۱۲	۱۳	۱۲۰	۸۳۰	۱۴۲۴ تخت	۷۶۱۲
پوشاک	۲	۱۴	۱۶	۳۱۷	۴۴۴	۲۱۰۸۴۰۰ دست	۲۴۶۲
حمل و نقل	۱	۹	۱۰	۱۴۷۷	۵۲۷	۳۷۵۹ دستگاه	۳۹۴۵
خدماتی	۲۴	۲۹	۵۳	۱۱۳۷۳	۳۶۲۹	۴۸۰۴۰۰۰ قطعه تن ۶۷۱۸۵ اتاق تخت ۲۵۳۰ لیتر کیلو ۱۲۵۷۸۰۰	۳۰۱۰۰
غیره	۱	۱۹	۲۰	۴۳۹	۷۳۸	غیره	۷۲۳۰
جمع	۳۶	۱۸۵	۲۲۱	۱۹۸۱۶	۱۱۲۵۲	-	۷۹۹۳۶

۳- بخش خدمات

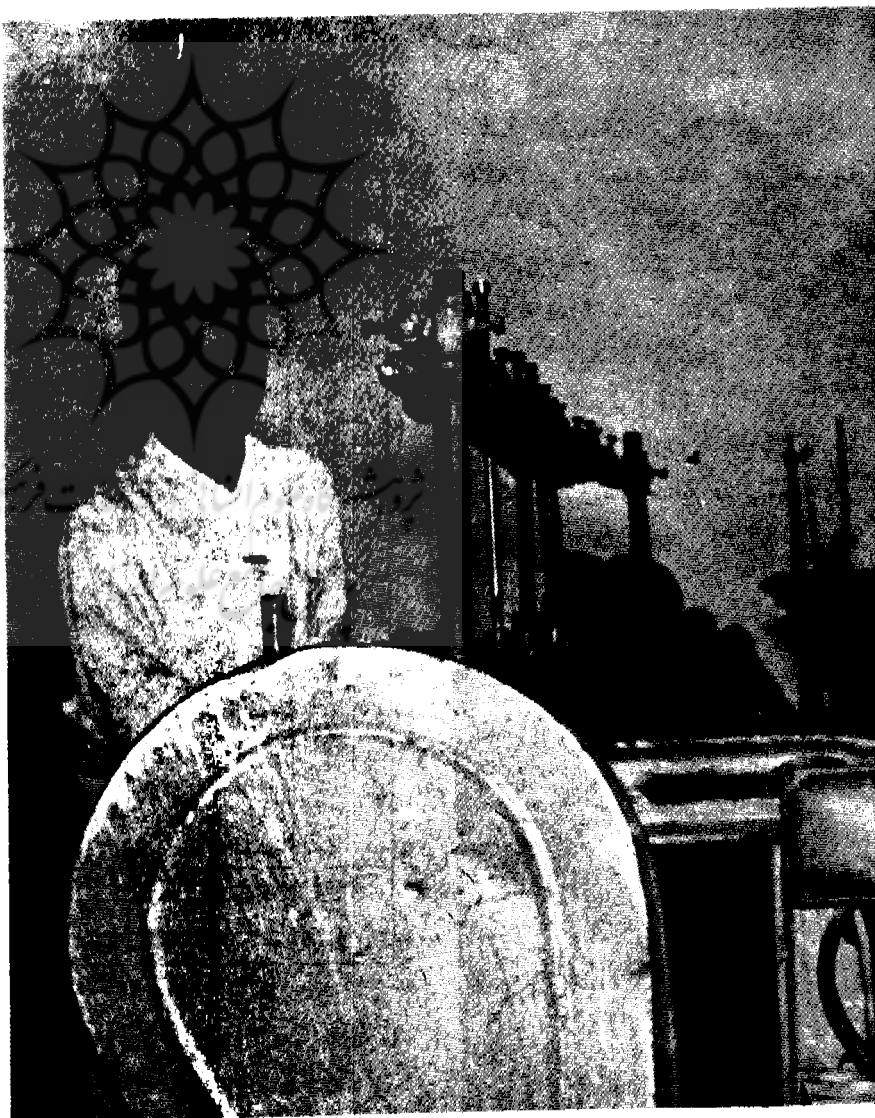
در سال ۱۳۷۲ تعداد ۲۲۱ طرح تعاونی خدماتی متقاضی استفاده از تسهیلات اعتباری در قالب تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۲ بودند که از این تعداد ۱۰۹ طرح توسط کمیته‌های بند «د» استان‌ها با مجموع ۸۰ میلیارد ریال اعتبار تصویب گردید.

طرح‌های خدماتی بخش تعاونی در سال ۷۲ به گروه‌های موضوع جدول شماره (۳) تقسیم می‌گردند.

بررسی آماری بخش خدمات از سهمیه اعتبارات تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۲ موید آن است که عملکرد این بخش در زمینه‌های هنری، آموزشی، آرد و نان، مدرسه غیرانتفاعی چاپ و نشر، پزشکی، پوشاک، حمل و نقل، خدماتی و غیره با تعداد ۲۲۱ شرکت تعاونی معادل ۱۳ درصد کل تعاونی‌ها پیشرفت نسبتاً مطلوبی داشته است که از این تعداد ۳۶ شرکت معادل ۱۶ درصد بخش خدماتی در نقاط محروم تشکیل شده‌اند.

شمار اعضای تعاونی‌های این بخش به ۱۹۸۱۶ نفر و تعداد شاغلین غیرعضو به ۱۱۲۵۳ نفر می‌رسد که در مجموع سطح اشتغال تعاونی‌ها در بخش خدمات طی سال ۱۳۷۲ به ۳۱۰۶۹ نفر در چارچوب طرح‌های تبصره ۳ بالغ می‌گردد.

مجموع تولیدات این بخش با توجه به ظرفیت‌های مربوط و در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصادی قابل توجه به نظر می‌رسد

شبهه تعاون بايد بيمكاري راجانشين قابت كند

جدول شماره (۴) - خلاصه عملکرد تبصره ۳ قانون بودجه كل کشور در سال ۱۳۷۲

ارقام به ميليون ريال

نام استان	سهميه اعتبارات ۷۲ سال	تعداد طرحها	جمع وام درخواستي	تعداد طرحهاي تصويبي	جمع وام تصويبي	درصد جذب
اصفهان	۱۲۶۰۰	۲۲۰	۲۴۹۱۳	۱۷۹	۱۷۲۲۹	۱۰۰
ايلام	۱۰۷۰۰	۴۶	۱۷۱۵۲	۳۹	۱۲۲۶۱	۱۰۰
كرمان	۱۷۲۰۰	۵۹	۲۴۰۰۷	۵۰	۱۸۳۹۹	۱۰۰
سمنان	۱۰۷۰۰	۱۴	۱۶۵۰۸	۱۹	۱۱۱۰۴	۱۰۰
آذربايجان شرقي و اردبيل	۱۹۸۰۰	۵۷	۲۱۲۵۲	۵۷	۲۰۱۵۸	۱۰۰
خراسان	۲۳۰۰۰	۱۱۳	۴۶۵۷۸	۶۸	۲۳۰۰۰	۱۰۰
فارس	۱۸۴۰۰	۲۶۰	۲۲۳۰۵	۲۳۷	۱۸۴۰۰	۱۰۰
گيلان	۱۱۷۰۰	۷۱	۱۶۹۵۷	۴۳	۱۱۷۰۰	۱۰۰
کردستان	۱۵۱۰۰	۵۸	۲۰۸۶۰	۵۲	۱۵۱۰۰	۱۰۰
تهران	۱۲۷۰۰	۶۵	۲۶۴۴۱	۳۸	۱۲۷۰۰	۱۰۰
كرمانشاه	۱۹۸۰۰	۱۱۸	۲۹۰۴۳	۶۸	۱۹۸۰۰	۱۰۰
خوزستان	۲۲۹۰۰	۹۲	۲۴۰۲۱	۸۲	۲۲۸۷۲	۹۹/۸۷
هرمزگان	۱۱۶۰۰	۷۷	۳۵۵۶۸	۵۹	۱۱۴۰۱	۹۸/۲۸
سيستان و بلوچستان	۱۳۲۰۰	۷۴	۳۰۱۸۳	۶۳	۱۲۹۷۴	۹۸/۲۸
همدان	۱۴۳۰۰	۵۱	۱۷۳۸۴	۴۷	۱۴۰۴۶	۹۸/۲۲
زنجان	۹۰۰۰	۴۵	۲۲۴۹۷	۲۳	۸۸۲۸	۹۸/۰۸
آذربايجان غربی	۱۴۵۰۰	۴۵	۱۶۷۶۲	۴۵	۱۴۱۳۵	۹۷/۴۸
كهگيلويه و بویراحمد	۱۲۱۰۰	۵۷	۱۱۷۹۰	۵۷	۱۱۷۹۰	۹۷/۴۳
لرستان	۱۶۲۰۰	۱۰۷	۱۹۵۳۴	۸۸	۱۵۷۸۴	۹۷/۴۳
يزد	۹۵۰۰	۶۶	۲۵۶۸۱	۳۳	۸۷۴۲	۹۲/۰۲
چهارمحال و بختیاری	۱۲۴۰۰	۵۵	۱۸۱۹۳	۴۱	۱۱۱۶۳	۹۰/۰۲
مرکزی	۱۲۲۰۰	۴۴	۱۳۳۰۰	۳۱	۱۰۷۱۰	۸۷
بوشهر	۱۱۵۰۰	۴۳	۲۲۰۰۰	۲۸	۹۶۷۰	۸۴/۰۸
مازندران	۱۶۴۰۰	۶۳	۲۳۲۴۰	۴۹	۱۲۰۹۱	۷۳/۷۲
طرحهاي مختصر عين و مبتكرين	۲۵۰۰					
جمع كل کشور	۳۵۰۰۰۰	۱۹۰۰	۷۳۷۴۳۹	۱۴۹۶	۳۴۴۰۵۸	۹۸/۳۰

* اداره كل تعاون يزد مجموع وام درخواستي تعاونها را ۷۰۹ ميليون ريال و رقم تصويب شده را ۵۸۵ ميليون ريال اعلام نموده است.

به خصوص در زمينه مدارس غيرانتفاعي و امور آموزشي و پزشكي كه جايگاه ويژه‌اي را در سرويس دهی به جامعه شهری به عهده گرفته‌اند. طبق جمع‌بندی‌های به عمل آمده مجموع اعتبارات تصويبي در كمیته‌های بند «د» برای تعداد ۱۰۹ طرح تصويبي مبلغ ۸۰ ميليارد ريال معادل ۲۳ درصد سهميه اعتبارات بخش تعاونی بوده است.

شايان ذکر است عملکرد تبصره ۳ در ۲۴ استان کشور طی سال ۱۳۷۲ مويد آن است كه مجموع تقاضای اعتبار در بخش کشاورزی ۲۰۹/۵ ميليارد ريال، معادل ۶۰ درصد اعتبارات بخش تعاونی می‌باشد كه ۱۴۷ ميليارد ريال آن توسط كمیته‌های بند «د» استان‌ها مورد تصويب قرار گرفته است، به علاوه كل تقاضای اعتبار در بخش صنعت، معدن و خدمات بالغ بر ۴۴۷ ميليارد ريال معادل ۱۲۸ درصد اعتبارات بخش تعاونی بوده كه ۱۸۹/۲ ميليارد ريال آن در كمیته‌های بند «د» استان‌ها تصويب گردیده است.

نظر به اهمیتی كه این دو بخش در مجموعه حیات اقتصادی و اجتماعی کشور و توسعه و بازسازی آن به عهده دارد، به نظر می‌رسد توزیع اصولی و هدایت اعتبارات و تسهیلات مربوط امری ضروری است.

همچنین ۵۱ طرح تعاونی با سقف بیش از ۶۰۰ ميليون ريال اعتبار در سال ۷۲ به تصويب هیات محترم وزیران رسیده است كه اهم فعالیت آنها در بخش‌های توليدات صنعتی، احداث كلینیک‌های پزشكي و تولید آرد می‌باشد. مجموع تسهیلات اعتباری جذب شده توسط این دسته از تعاونی‌ها، بالغ بر ۶۹ ميليارد ريال است، علاوه بر آن با عنایت به اصلاحات به عمل آمده در آئين‌نامه اجرایی تبصره ۳ قانون بودجه سال ۱۳۷۲ كل کشور، مبلغ ۳/۴ ميليارد ريال از سهميه بخش تعاونی در قالب تبصره مزبور به تعاونی‌های تحت پوشش سازمان تعاون روستایی و طرح‌های آب و خاک و پوشش آنها و... اختصاص یافته است.